

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Biuletyn Informacyjny
Warmia i Mazury, Polska,
Unia Europejska

Olsztyn, listopad 2020

SPIS TREŚCI

I. UNIJNE AKTUALNOŚCI.....	2
1. Prognoza gospodarcza jesień 2020.....	2
2. Program prac KE na rok 2021 – od strategii do realizacji.....	3
3. Eurobarometr: po pierwsze gospodarka	5
4. SURE: pierwszy miliard dla Polski	6
5. Polska akcyza przed Trybunałem	7
6. Sankcje i prawa człowieka	8
7. Przyroda pod presją	9
8. Pożary lasów zagrażają Europie	10
9. Bezpieczne chemikalia	11
II. Z BIURA W BRUKSELI	13
1. Bieżące prace Biura	13
2. Konferencja Od pola do stołu – Wspólne budowanie zrównoważonych systemów żywnościowych	13
3. Udział Biura w Europejskim Tygodniu Regionów i Miast	16
WYDARZENIA W DOMU POLSKI WSCHODNIEJ.....	25
1. Kawa z ekspertem – Partnerstwa Europejskie w Horyzoncie Europa szansą dla Polski	25
2. Kawa z ekspertem – Społeczeństwo nową siłą napędową rozwoju regionalnego. Jak skutecznie wykorzystywać narzędzia terytorialne polityki spójności	27
3. Kawa z ekspertem – WPR po 2020 roku. Aktualny stan negocjacji	28
III. ZAPROSZENIA, PROGRAMY, PROJEKTY, STAŻE, STYPENDIA.....	31
1. Konkurs UE dla młodych naukowców	31
2. Europejska Nagroda dla Młodzieży im. Karola Wielkiego.....	31
3. Staż w instytucji unijnej w Sztokholmie	32
4. Jak zorganizować dobry e-wolontariat?	33
5. Wolontariusz/ka do projektu na Łotwie	33
6. Matematyka Bez Granic	34
7. Artysto, rozwijaj się (w Luksemburgu).....	34
8. Online Thinkathon Challenge.....	35
9. Eurodesk – Programy, stypendia i staże – według terminów zgłoszeń.....	36

I. UNIJNE AKTUALNOŚCI

1. Prognoza gospodarcza jesień 2020

Pandemia COVID-19 oznacza poważny wstrząs dla gospodarki światowej i unijnej. W pierwszej połowie roku działalność gospodarcza w Europie narażona była na poważny wstrząs. W trzecim kwartale nastąpiło pewne odbicie, wraz ze stopniowym znoszeniem środków ograniczających. Według prognozy Komisji Europejskiej, w 2020 r. gospodarka UE skurczy się o 7,4 proc., zaś Polski – o 3,5 proc.

W porównaniu z prognozą gospodarczą z lata 2020 r. przewidywany wzrost gospodarczy zarówno dla strefy euro jak i UE jest nieco wyższy na 2020 r. i niższy na 2021 r. Oznacza to, że zgodnie z oczekiwaniami w 2022 r. produkcja nie osiągnie poziomu sprzed pandemii – ani w strefie euro, ani w UE.

Skutki gospodarcze pandemii w UE znacznie się od siebie różniły, to samo dotyczy perspektyw ożywienia gospodarczego. Są one uzależnione od rozprzestrzeniania się wirusa, poziomu surowości wprowadzonych środków w zakresie zdrowia publicznego, ograniczających jego rozprzestrzenianie się, struktury sektorowej gospodarek krajowych oraz skuteczności krajowych działań politycznych.

Utrata miejsc pracy i wzrost bezrobocia poważnie ograniczają źródła utrzymania wielu Europejczyków. Do złagodzenia wpływu pandemii na rynki pracy przyczyniły się środki podejmowane przez państwa członkowskie w połączeniu z inicjatywami na szczeblu UE. Bezprecedensowy zakres wprowadzonych środków, w szczególności systemy pracy w zmniejszonym wymiarze czasu, pozwoliły utrzymać ograniczony wzrost stopy bezrobocia w porównaniu ze spadkiem działalności gospodarczej. W 2021 r. bezrobocie będzie nadal rosło, ze względu na stopniowe wycofywanie przez państwa członkowskie środków wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych i wejście na rynek pracy nowych roczników. Powinno ono jednak ulec zmniejszeniu w 2022 r., wraz z dalszym ożywieniem gospodarczym.

Oczekuje się, że w tym roku wzrost deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie znaczący w całej UE w związku ze wzrostem wydatków socjalnych i spadkiem dochodów podatkowych. Oba te czynniki są efektem wyjątkowych działań politycznych mających na celu wspieranie gospodarki, jak i zastosowania automatycznych stabilizatorów.

Gwałtowny spadek cen energii przełożył się w sierpniu i wrześniu na ujemne wartości inflacji ogólnej. W okresie letnim znacznie spadła inflacja bazowa, obejmująca wszystkie pozycje z wyjątkiem energii i żywności nieprzetworzonej, co spowodowane było niższym popytem na usługi, zwłaszcza na usługi związane z turystyką i towary przemysłowe. Słaby popyt, zastój na rynku pracy i silny kurs wymiany euro będą wywierać presję na spadek cen.

Nadal wyjątkowo duża jest niepewność i ryzyka związane z prognozą gospodarczą z jesieni 2020 r. Główne ryzyko dotyczy nasilenia pandemii, co z kolei wymagałoby bardziej

rygorystycznych środków w zakresie zdrowia publicznego i w poważniejszy i bardziej długotrwały sposób odbiłoby się na gospodarce. W związku z tym powstały dwie analizy scenariuszy dla dwóch alternatywnych ścieżek rozwoju pandemii: bardziej łagodnej i ostrzejszej, a tym samym – dwa scenariusze oddziaływania na gospodarkę. Istnieje również ryzyko, że ślady pozostawione w gospodarce przez pandemię, takie jak bankructwa, długotrwałe bezrobocie i przerwy w dostawach, mogą być głębsze i bardziej dalekosiężne.

Z drugiej strony NextGenerationEU, unijny program naprawy gospodarczej, obejmujący Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, z dużym prawdopodobieństwem zapewni bodziec dla gospodarki UE – silniejszy niż przewidywano. Wynika to z faktu, że prognoza mogłaby jedynie częściowo uwzględnić prawdopodobne korzyści płynące z tych inicjatyw, ponieważ dostępne na tym etapie informacje na temat planów krajowych są nadal ograniczone. Umowa handlowa między UE a Zjednoczonym Królestwem może również wywrzeć pozytywny wpływ na gospodarkę UE począwszy od 2021 r. w porównaniu z prognozowanym poziomem odniesienia dla handlu między Zjednoczonym Królestwem a UE opartym na zasadach największego uprzywilejowania WTO.

Prognoza gospodarcza opiera się na zwyczajowo przyjętym szeregu technicznych założeń dotyczących kursów walutowych, stóp procentowych oraz cen towarów według stanu na 22 października 2020 r. W odniesieniu do wszelkich innych danych źródłowych, w tym informacji na temat polityki publicznej, w prognozie uwzględniono informacje dostępne za okres do 22 października włącznie. W prognozie zakłada się kontynuację dotychczasowej polityki, z wyjątkiem sytuacji, w których zmiany strategii zostały zapowiedziane w wiarygodny sposób i odpowiednio szczegółowo opisane.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/201105_eco_forecast_pl.

2. Program prac KE na rok 2021 – od strategii do realizacji

Komisja Europejska przyjęła swój program prac na 2021 r., który ma sprawić, że Europa stanie się zdrowsza, sprawiedliwsza i że będzie lepiej prosperować, zwiększając tempo długoterminowej transformacji w kierunku bardziej ekologicznej gospodarki, przygotowanej do przejścia w erę cyfrową. Zawiera on nowe inicjatywy ustawodawcze dotyczące wszystkich sześciu ambitnych założeń zawartych w wytycznych politycznych przewodniczącej Ursuli von der Leyen, zgodnie z jej pierwszym orędziem o stanie Unii. Realizując cele określone we wspomnianym programie prac, Komisja będzie nadal dokładać wszelkich starań w celu zarządzania kryzysem oraz zwiększania odporności europejskich gospodarek i społeczeństw.

W programie prac Komisji na 2021 r. przewidziano przejście od strategii do realizacji zadań w obrębie wszystkich sześciu priorytetów politycznych. Potwierdza to gotowość

Komisji do przeprowadzenia bliźniaczej transformacji ekologicznej i cyfrowej, która stanowi niespotykaną okazję do wyjścia z obecnego kryzysu i stworzenia nowej, energicznej Unii.

- **Europejski Zielony Ład.** Mając na celu osiągnięcie przez Europę neutralności klimatycznej do 2050 r., Komisja przedstawi pakiet „Gotowi na osiągnięcie celu 55 proc.”, który przewiduje ograniczenie emisji o co najmniej 55 proc. do 2030 r. Zamierzenie to obejmie szeroko zakrojone obszary polityki: począwszy od odnawialnych źródeł energii po efektywność energetyczną, charakterystykę energetyczną budynków, a także użytkowanie gruntów, opodatkowanie energii, wspólny wysiłek redukcyjny i handel uprawnieniami do emisji.
- **Europa na miarę ery cyfrowej.** Dążąc do urzeczywistnienia cyfrowej dekady Europy, Komisja przedstawi plan działania zawierający jasno określone cele cyfrowe do 2030 r., dotyczące łączności, umiejętności i cyfrowych usług publicznych. Nacisk zostanie położony na prawo do prywatności i łączność, wolność słowa, swobodny przepływ danych i cyberbezpieczeństwo.
- **Gospodarka służąca ludziom.** Komisja pragnie zapobiec sytuacji, w której kryzys zdrowotny i gospodarczy przekształciłby się w kryzys społeczny. W tym celu Komisja przedstawi ambitny plan działania na rzecz pełnego wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych.
- **Silniejsza pozycja Europy na świecie.** Komisja dopilnuje, aby Europa odegrała decydującą rolę na niestabilnym dzisiaj świecie, między innymi dowodząc światowym działaniami prowadzącymi do zagwarantowania bezpiecznej i dostępnej dla wszystkich szczepionki.
- **Promowanie naszego europejskiego stylu życia.** W obliczu pandemii COVID-19 Komisja zaproponuje stworzenie silniejszej Europejskiej Unii Zdrowotnej, zwłaszcza poprzez wzmocnienie roli istniejących agencji oraz utworzenie nowej agencji ds. zaawansowanych badań i rozwoju w dziedzinie biomedycyny.
- **Nowy impuls dla europejskiej demokracji.** Dążąc do utworzenia unii równości, Komisja przedstawi nowe strategie dotyczące praw dziecka oraz osób z niepełnosprawnościami, a także wniosek dotyczący przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć.

Każdego roku Komisja przyjmuje program prac, zestawiając działania, jakie będzie podejmować w najbliższych dwunastu miesiącach. Program prac to źródło informacji dla ogółu społeczeństwa i współustawodawców o naszych politycznych zobowiązaniach dotyczących nowych inicjatyw, wycofywania rozpatrywanych wniosków i dokonywania przeglądu istniejącego ustawodawstwa UE. Nie obejmuje on trwających prac Komisji w kontekście realizacji jej zadań jako strażniczki traktatów i egzekwowania istniejących przepisów lub regularnych inicjatyw przyjmowanych przez Komisję każdego roku.

Program prac Komisji na 2021 r. jest blisko powiązany z planem odbudowy Europy, instrumentem odnowy gospodarczej NextGenerationEU oraz wzmocnionym budżetem UE na lata 2021-2027.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/201020_plan_prac_pl.

3. Eurobarometr: po pierwsze gospodarka

W trudnym okresie pandemii koronawirusa zaufanie do UE pozostaje stabilne, a Europejczycy ufają, że Unia podejmie właściwe decyzje w odpowiedzi na pandemię. W standardowym badaniu Eurobarometr obywatele Unii Europejskiej jako trzy główne problemy na szczeblu UE wskazali sytuację gospodarczą, stan finansów publicznych państw członkowskich i imigrację.

W 15 państwach członkowskich większość respondentów wyraża zaufanie do UE, przy czym najwyższy poziom odnotowano w Irlandii (73 proc.), Danii (63 proc.) i na Litwie (59 proc.). Najniższy poziom zaufania do UE odnotowano we Włoszech (28 proc.), Francji (30 proc.) i Grecji (32 proc.).

W 13 państwach członkowskich większość respondentów ma pozytywny obraz UE, przy czym najwyższy odsetek odnotowano w Irlandii (71 proc.), Polsce i Portugalii (po 55 proc.). W 13 innych państwach członkowskich Unia ma dla respondentów w przeważającej mierze neutralny wizerunek, a najwyższy odsetek w tym względzie odnotowano na Malcie (56 proc.) oraz w Hiszpanii, na Łotwie i w Słowenii (po 48 proc.).

Najpilniejszym problemem w UE jest według obywateli sytuacja gospodarcza; tak wyraziła się ponad jedna trzecia wszystkich respondentów (35 proc.), co stanowi znaczny wzrost – o 16 punktów procentowych – od jesieni 2019 r. i awans z trzeciego na pierwsze miejsce, jeśli chodzi o przedmiot obaw. Obawy dotyczące sytuacji gospodarczej nie były tak duże od wiosny 2014 r.

Europejczycy są również coraz bardziej zaniepokojeni stanem finansów publicznych państw członkowskich (23 proc., +6 punktów procentowych, najwyższy poziom od wiosny 2015 r.). To zagadnienie awansowało z piątego na drugie miejsce, które zajmuje razem z imigracją (23 proc., -13 punktów procentowych, przy czym obecny poziom jest najniższy od jesieni 2014 r.).

W dobie pandemii koronawirusa zdrowie (22 proc., nowa pozycja) jest czwartym najczęściej wymienianym problemem na szczeblu UE. Na znaczeniu straciła kwestia środowiska i zmiany klimatu – spadek o 8 punktów procentowych do 20 proc., a na kolejnym miejscu znajduje się bezrobocie (17 proc., +5 punktów procentowych). Obywatele UE są podzieleni, jeśli chodzi o działania podjęte przez instytucje UE w celu walki z pandemią koronawirusa (45 proc. „zadowolonych” a 44 proc. „niezadowolonych”).

W 19 państwach członkowskich większość respondentów jest jednak zadowolona z działań podjętych przez instytucje Unii Europejskiej w celu walki z pandemią koronawirusa. Najwyższy poziom zadowolenia odnotowano w Irlandii (71 %) oraz na Węgrzech, w Rumunii i Polsce (po 60 proc.). W siedmiu krajach większość respondentów jest „niezadowolona”, zwłaszcza w Luksemburgu (63 proc.), we Włoszech (58 proc.), Grecji i Czechach (po 55 proc.) i Hiszpanii (52 proc.). W Austrii odsetek respondentów zadowolonych i niezadowolonych jest jednakowy (po 47 proc.).

Ponad sześć osób na dziesięć ufa jednak, że UE będzie podejmować właściwe decyzje w przyszłości (62 proc.). Najczęściej wymieniane priorytety działań UE w odpowiedzi

na pandemię koronawirusa to: opracowanie strategii walki z podobnym kryzysem w przyszłości oraz udostępnienie środków finansowych na znalezienie leczenia lub szczepionki (po 37 proc.). 30 proc. respondentów uważa, że priorytetem powinno być opracowanie europejskiej polityki zdrowotnej.

Zapytani o cele Europejskiego Zielonego Ładu obywatele UE jako najważniejsze priorytety nadal wymieniają „rozwój energii odnawialnych” oraz „walkę z odpadami z tworzyw sztucznych i zajęcie się kwestią tworzyw sztucznych jednorazowego użytku”. Ponad jedna trzecia uważa, że głównym priorytetem powinno być wspieranie rolników w UE (38 proc.) i promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym (36 proc.). Nieco ponad trzech respondentów na dziesięciu (31 proc.) uważa, że priorytetem powinno być ograniczenie zużycia energii.

Poparcie dla unii gospodarczej i walutowej oraz dla euro pozostaje wysokie, a odsetek osób w strefie euro opowiadających się za wspólną walutą UE wynosi 75 proc. W całej UE-27 poparcie dla euro wzrosło do 67 proc. (wzrost o 5 p.p.).

Standardowe badanie Eurobarometr „Lato 2020” (EB 93) zostało przeprowadzone osobiście i wyjątkowo uzupełnione wywiadami internetowymi w dniach od 9 lipca do 26 sierpnia 2020 r., w 27 państwach członkowskich UE, w Wielkiej Brytanii i w krajach kandydujących. W 27 państwach członkowskich przeprowadzono 26 681 wywiadów.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/201026_Eurobarometr_pl.

4. SURE: pierwszy miliard dla Polski

Komisja Europejska wypłaciła łącznie 17 mld euro Włochom, Hiszpanii i Polsce w pierwszej transzy wsparcia finansowego dla państw członkowskich w ramach instrumentu SURE. W ramach dokonanych operacji Włochy otrzymały 10 mld euro, Hiszpania 6 mld euro, zaś Polska 1 mld euro. Łączna kwota wszystkich wypłat z instrumentu SURE wyniesie 27,4 mld euro dla Włoch, 21,3 mld euro dla Hiszpanii i 11,2 mld euro dla Polski.

Wsparcie to – w postaci pożyczek udzielanych na korzystnych warunkach – będzie stanowić dla tych państw członkowskich pomoc w sytuacji gwałtownego wzrostu wydatków publicznych na utrzymanie zatrudnienia. W szczególności pomoże ono pokryć koszty bezpośrednio związane z finansowaniem krajowych mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy i innych podobnych środków wprowadzonych przez państwa członkowskie w reakcji na pandemię koronawirusa, zwłaszcza z myślą o osobach prowadzących działalność na własny rachunek.

Instrument SURE może ogółem zapewnić wszystkim państwom członkowskim wsparcie finansowe w wysokości do 100 mld euro. Jak dotąd, na podstawie wniosków Komisji, Rada zatwierdziła przekazanie 17 państwom członkowskim 87,9 mld euro wsparcia

finansowego w ramach SURE. Kolejne wypłaty nastąpią w ciągu najbliższych miesięcy, po odpowiednich emisjach obligacji.

Wypłaty są następstwem pierwszej emisji obligacji społecznych, której w zeszłym tygodniu dokonała Komisja w celu sfinansowania tego instrumentu, a która spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem inwestorów.

21 października Komisja Europejska przeprowadziła w ramach instrumentu SURE pierwszą emisję obligacji społecznych o wartości 17 mld euro. Wyemitowano dwa rodzaje obligacji: o wartości 10 mld euro z terminem wykupu w październiku 2030 r. i o wartości 7 mld euro z terminem wykupu w 2040 r. Emisja tego instrumentu o wysokim ratingu spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem inwestorów – oferta zakończyła się ponad 13-krotną nadsubskrypcją, co pozwoliło uzyskać korzystną wycenę. Warunki, na jakich Komisja pożycza środki na rynku, są przekazywane bezpośrednio państwu członkowskim otrzymującym pożyczki.

Obligacje emitowane przez UE w ramach instrumentu SURE są opatrzone etykietą obligacji społecznych. Daje to pewność nabywającym je inwestorom, że zaangażowane środki posłużą prawdziwie społecznemu celowi.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/201027_sure_poland_pl.

5. Polska akcyza przed Trybunałem

Komisja Europejska podjęła decyzję o skierowaniu do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej sprawy przeciwko Polsce w związku z niedostosowaniem do prawa UE polskich przepisów dotyczących zwolnienia z podatku akcyzowego importowanego alkoholu używanego do produkcji lekarstw.

Unijne przepisy dotyczące podatku akcyzowego przewidują obowiązkowe zwolnienie z podatku akcyzowego importowanego alkoholu etylowego używanego do produkcji lekarstw. Polska praktyka krajowa jest jednak taka, że tego obowiązkowego zwolnienia nie przyznaje się, w przypadku gdy importerzy alkoholu nie decydują się na korzystanie z procedury zawieszenia poboru akcyzy.

Wynika to z tego, że polskie przepisy nie przewidują możliwości zwrotu akcyzy zapłaconej z tytułu importu alkoholu etylowego wykorzystanego do produkcji leków po jej zapłaceniu.

Praktyka ta jest sprzeczna z przepisami prawa UE w sprawie harmonizacji struktury podatków akcyzowych od alkoholu i napojów alkoholowych oraz z zasadą proporcjonalności.

Postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wszczęto w 2016 r., a w 2019 r. przesłano uzasadnioną opinię.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/201030_TSUE_pl.

6. Sankcje i prawa człowieka

Zgodnie z zapowiedzią przewodniczącej Ursuli von der Leyen w orędziu o stanie Unii, Komisja Europejska i Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa przedstawili wspólny wniosek w sprawie rozporządzenia Rady dotyczącego wdrażania sankcji w przypadku poważnych naruszeń praw człowieka na całym świecie.

Wspólny wniosek w sprawie rozporządzenia Rady jest jednym z aktów prawnych wymaganych przez Radę, aby przystąpić do ustanowienia nowego systemu sankcji horyzontalnych. Jest on uzupełnieniem decyzji Rady, w sprawie której wniosek składa wysoki przedstawiciel Josep Borrell, i która po przyjęciu przez Radę ustanowi globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka.

Po wejściu w życie nowy globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka zapewni Unii Europejskiej większą elastyczność w wymierzaniu sankcji tym, którzy odpowiadają za poważne naruszenia praw człowieka na całym świecie, bez względu na to, gdzie do takich naruszeń dochodzi i kto za nie odpowiada. Oczekuje się, że globalny system sankcji UE będzie obejmował środki, takie jak zamrożenie aktywów i zakaz podróżowania. Jeśli chodzi o zakaz podróżowania, wspólny wniosek po raz pierwszy uprawni Komisję do sprawowania nadzoru nad wdrażaniem zakazów podróżowania.

Nowy system nie zastąpi istniejących geograficznych systemów sankcji, spośród których niektóre stanowią odpowiedź na naruszenia praw człowieka, np. systemu obowiązującego w odniesieniu do Syrii, Białorusi lub Wenezueli.

Wnioski te w zdecydowany sposób pokazują zaangażowanie UE we wspieranie praw człowieka, demokracji, rządów prawa i zasad prawa międzynarodowego na świecie. Stanowią one odpowiedź na porozumienie polityczne ministrów spraw zagranicznych UE na posiedzeniu Rady do Spraw Zagranicznych w grudniu 2019 r. dotyczącego kolejnych działań na rzecz ustanowienia takiego systemu.

Globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka to także decydujący element działań przewidzianych przez wysokiego przedstawiciela i Komisję w Planie działania UE dotyczącym praw człowieka i demokracji 2020–2024 będącym elementem wspólnego komunikatu przyjętego w marcu 2020 r.

Proponowane rozporządzenie Rady zostanie omówione przez państwa członkowskie podczas posiedzenia Rady równoległe z wnioskiem wysokiego przedstawiciela w sprawie decyzji Rady.

Unijne sankcje pomogą w osiągnięciu kluczowych celów UE, takich jak utrzymanie pokoju, wzmocnienie bezpieczeństwa międzynarodowego oraz skonsolidowanie i wsparcie demokracji, międzynarodowego prawa i praw człowieka. Są ukierunkowane na tych, których działania zagrażają powyższym wartościom, a ich celem jest maksymalne ograniczenie jakichkolwiek negatywnych konsekwencji dla ludności cywilnej. Obecnie funkcjonuje około 40 różnych systemów sankcji nałożonych przez UE.

Rozporządzenie Rady jest niezbędne, aby szczegółowo określić środki przewidziane w systemie sankcji ustanowionym decyzją Rady, które mogą wpływać na funkcjonowanie rynku wewnętrznego UE. Jest ono bezpośrednio wiążące dla organów krajowej administracji,

a także dla podmiotów prywatnych, natomiast decyzja Rady jest wiążąca dla państw członkowskich UE.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/201020_sankcje_pl.

7. Przyroda pod presją

Stan chronionych siedlisk i gatunków nadal się pogarsza. Odpowiada za to głównie intensywne uprawy rolnicze, urbanizacja, nie zrównoważona gospodarka leśna i zmiany w siedliskach słodkowodnych. Na siedliska negatywnie wpływa również zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby oraz zmiana klimatu – wynika z najnowszego sprawozdania Komisji Europejskiej o stanie przyrody.

Swoje negatywne efekty przynosi również nadmierna eksploatacja zwierząt poprzez nielegalne pozyskiwanie zasobów oraz polowania i połowy o skali niemożliwej do utrzymania. Jeżeli problem ten nie zostanie rozwiązany, nieuchronnie doprowadzi do dalszej erozji różnorodności biologicznej oraz niezbędnych usług, jakie ona zapewnia, zagrażając przez to zdrowiu i dobrobytowi ludzi.

Wśród gatunków nadal kurczą się populacje ptaków ściśle związanych z rolnictwem, natomiast najwyższy odsetek złego stanu ochrony (38%) dotyczy ryb słodkowodnych, za co odpowiadają głównie zmiany w zbiornikach i ciekach oraz elektrownie wodne. Co do siedlisk, jedynie 15% z nich jest w dobrym stanie. Odtwarzanie torfowisk i innych terenów podmokłych może nie tylko przynieść korzyści dla przyrody, ale również znacząco przyczynić się do rozwiązania problemu zmiany klimatu, jednocześnie tworząc możliwości zatrudnienia na obszarach wiejskich i peryferyjnych.

Ze sprawozdania wynika również, że ukierunkowane działania ochronne przynoszą rezultaty. Odnawiają się populacje gatunków poddanych zabiegom ochronnym na dużą skalę – rysia iberyjskiego, renifera fińskiego i wydry. Inicjatywy podejmowane w ramach unijnego programu LIFE, specjalne programy rolno-środowiskowe w ramach wspólnej polityki rolnej oraz działania w ramach sieci Natura 2000 obejmującej 27 tys. obszarów nadal przynoszą pozytywne efekty, wymagają jednak znacznego rozwinięcia.

Co sześć lat państwa członkowskie UE przedstawiają informacje dotyczące stanu i tendencji w zakresie ochrony gatunków i typów siedlisk chronionych na podstawie unijnych dyrektyw. Obecny cykl sprawozdawczy jest największym i najszerzej zakrojonym w historii procesem gromadzenia danych na temat stanu przyrody Europy. Sprawozdanie zawiera analizę danych dotyczących stanu i tendencji w odniesieniu do wszystkich gatunków dzikiego ptactwa występujących w UE (460 gatunków), 233 typów siedlisk i prawie 1400 innych gatunków dzikich roślin i zwierząt o znaczeniu europejskim.

Wiedza ta będzie podstawą merytoryczną działań UE w dziedzinie różnorodności biologicznej w nadchodzących latach, stanowiąc kluczowy punkt odniesienia dla

monitorowania postępów w realizacji celów nowej unijnej strategii na rzecz różnorodności biologicznej do 2030 r.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/201019_nature_pl.

8. Pożary lasów zagrażają Europie

Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej przedstawiło 20. edycję corocznego sprawozdania na temat pożarów lasów w Europie, na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej, dotyczącą 2019 r. Pod względem pożarów lasów na świecie był to najgorszy rok od wielu lat. Spłonęło ponad 400 tys. hektarów obszarów przyrodniczych w Europie; ucierpiała rekordowo wysoka liczba obszarów chronionych. Sprawozdanie pokazuje, że zmiana klimatu nadal wpływa na długość i intensywność zagrożenia pożarowego w Europie. Do marca – a więc jeszcze zanim w większości krajów rozpoczął się „sezon pożarów” – w UE spłonęły już obszary o większej powierzchni niż średnio w całym roku podczas ostatnich 12 lat. Dzięki jednak lepszej gotowości i skuteczniejszemu reagowaniu sezon 2019 był jednym z najlepszych w historii pod względem zapobiegania wypadkom (w tym śmiertelnym) związanym z pożarami.

Główne ustalenia zawarte w sprawozdaniu:

- Z krajowych sprawozdań poszczególnych państw wynika, że w 2019 r. spośród państw UE największą liczbę pożarów odnotowano w Hiszpanii, Portugalii i Polsce.
- Największe szkody w obszarach chronionych – według europejskiego systemu informacji o pożarach lasów (EFFIS) – odniosła w 2019 r. Rumunia, gdzie spłonął obszar 73 444 ha.
- Pożary lasów poważnie dotknęły europejskie obszary chronione „Natura 2000 – w 2019 r. spłonęło 159 585 ha ich powierzchni, co oznacza, że prawie połowa całkowitej powierzchni dotkniętej pożarami w UE znajdowała się w tych kluczowych strefach różnorodności biologicznej.
- Jednocześnie jednak pod względem zapobiegania wypadkom, w tym śmiertelnym, sezon 2019 był jednym z najlepszych jak dotychczas: w państwach uwzględnionych w sprawozdaniu za 2019 r. w pożarach roślinności śmierć poniosły tylko trzy osoby.

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności zaproponowana w maju w ramach Europejskiego Zielonego Ładu przewiduje działania służące poprawie stanu lasów europejskich i wzmocnieniu odporności na pożary lasów. Zakłada ona posadzenie do 2030 r. co najmniej 3 mld drzew.

Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej w kluczowym stopniu przyczynia się do zmniejszania ryzyka pożarów roślinności w Europie i na świecie poprzez rozwijanie EFFIS i Globalnego Systemu Informacji o Pożarach Lasów (GWIS) oraz zarządzanie tymi systemami.

Sprawozdania dotyczące pożarów lasów w Europie, na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej stanowią unikalne źródło informacji dla organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo przeciwpożarowe i decydentów politycznych w Europie i krajach sąsiedztwa. Zawierają one oficjalne dane statystyczne na temat skutków pożarów lasów, przekazywane corocznie przez organy odpowiedzialne za zwalczanie pożarów w tych krajach.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/201030_forrest_fires_pl.

9. Bezpieczne chemikalia

Komisja Europejska przyjęła strategię UE w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności. Strategia ta jest pierwszym krokiem w kierunku osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska zapowiedzianego w Europejskim Zielonym Ładzie. Strategia pobudzi innowacje w zakresie bezpiecznych i zrównoważonych chemikaliów oraz zwiększy ochronę zdrowia ludzkiego i środowiska przed niebezpiecznymi chemikaliami. Obejmuje to zakaz stosowania najbardziej szkodliwych chemikaliów w produktach konsumpcyjnych, takich jak zabawki, artykuły pielęgnacyjne dla dzieci, kosmetyki, detergenty, materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością i tekstylia, chyba że okaże się to niezbędne dla społeczeństwa, oraz zapewnienie bardziej bezpiecznego i zrównoważonego stosowania wszystkich chemikaliów.

Strategia ma na celu znaczną poprawę ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska przed szkodliwymi chemikaliami, zwłaszcza ochronę szczególnie wrażliwych grup społecznych. Inicjatywy przewodnie obejmują w szczególności:

- stopniowe wycofywanie z produktów konsumpcyjnych – takich jak zabawki, artykuły pielęgnacyjne dla dzieci, kosmetyki, detergenty, materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością i tekstylia – najbardziej szkodliwych substancji, które obejmują między innymi substancje zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego, chemikalia oddziałujące na układ odpornościowy i oddechowy oraz substancje trwałe, takie jak substancje per- i polifluoroalkilowe (PFAS), chyba że ich stosowanie okaże się niezbędne dla społeczeństwa;
- w miarę możliwości minimalizowanie i zastępowanie obecności substancji potencjalnie niebezpiecznych we wszystkich produktach. Priorytetowo traktowane będą te kategorie produktów, które dotyczą szczególnie wrażliwych grup społecznych i te, które mają największy potencjał w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym;
- zajęcie się problemem połączonego wpływu chemikaliów (oddziaływania różnych substancji występujących w połączeniu ze sobą) poprzez lepsze uwzględnienie ryzyka, jakie stwarza dla zdrowia ludzkiego i środowiska codzienne narażenie na szereg różnych chemikaliów z rozmaitych źródeł;
- zapewnienie producentom i konsumentom dostępu do informacji na temat zawartości chemikaliów i ich bezpiecznego stosowania poprzez wprowadzenie wymogów

informacyjnych w związku z inicjatywą w zakresie polityki zrównoważonych produktów.

Uczynienie chemikaliów bezpieczniejszymi i bardziej zrównoważonymi stanowi ciągłą potrzebę, a także wielką szansę gospodarczą. Strategia ma na celu wykorzystanie tej szansy i umożliwienie transformacji ekologicznej sektora chemicznego oraz jego łańcuchów wartości. W miarę możliwości nowe chemikalia i materiały muszą być bezpieczne i zrównoważone na etapie projektowania, tj. od produkcji do końca okresu użytkowania. Pomoże to uniknąć najbardziej szkodliwych skutków chemikaliów i zapewnić jak najmniejszy potencjalny wpływ na klimat, wykorzystanie zasobów, ekosystemy i różnorodność biologiczną. W strategii przewidziano, że przemysł UE stanie się konkurencyjnym w skali światowej producentem i użytkownikiem bezpiecznych i zrównoważonych chemikaliów. Działania zapowiedziane w strategii będą wspierać innowacje przemysłowe, dzięki którym takie chemikalia staną się normą na rynku UE i punktem odniesienia na świecie. Będzie się to odbywać głównie poprzez:

- opracowanie kryteriów bezpieczeństwa i zrównoważoności na etapie projektowania i zapewnienie wsparcia finansowego na rzecz komercjalizacji i stosowania bezpiecznych i zrównoważonych chemikaliów;
- zapewnienie opracowywania i wykorzystywania bezpiecznych i zrównoważonych na etapie projektowania substancji, materiałów i produktów za pomocą unijnego finansowania i instrumentów inwestycyjnych oraz partnerstw publiczno-prywatnych;
- istotne wzmocnienie egzekwowania przepisów UE zarówno na granicach, jak i na jednolitym rynku;
- uruchomienie programu badań naukowych i innowacji w dziedzinie chemikaliów, aby wypełnić luki w wiedzy na temat wpływu chemikaliów, promować innowacje i odejść od badań na zwierzętach;
- uproszczenie i konsolidacja ram prawnych UE – np. poprzez wprowadzenie jednej procedury oceny jednej substancji, wzmocnienie zasady „brak danych, brak obrotu” oraz wprowadzenie ukierunkowanych zmian w REACH i przepisach sektorowych.

Komisja będzie również promować normy bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju na całym świecie, w szczególności poprzez dawanie przykładu i promowanie spójnego podejścia, w ramach którego substancje stwarzające zagrożenie, które są zakazane w UE, nie będą produkowane na eksport.

W 2018 r. Europa była drugim pod względem wielkości producentem chemikaliów (odpowiedzialnym za 16,9 proc. sprzedaży). Produkcja chemikaliów jest czwartym co do wielkości przemysłem w UE, zatrudniającym bezpośrednio około 1,2 mln osób. 59 proc. produkowanych chemikaliów jest bezpośrednio dostarczanych innym sektorom, w tym sektorowi zdrowia, budownictwa, sektorowi motoryzacyjnemu, elektronicznemu i tekstylnemu. Oczekuje się, że do 2030 r. światowa produkcja chemikaliów podwoi się, a szerokie stosowanie chemikaliów prawdopodobnie również wzrośnie, w tym w produktach konsumpcyjnych.

Więcej na: https://ec.europa.eu/poland/news/201017_chemicals_pl.

II. Z BIURA W BRUKSELI

1. Bieżące prace Biura

W bieżącym okresie sprawozdawczym, dyrektor Biura Regionalnego w Brukseli uczestniczyła w szeregu spotkań, w tym nt. przygotowań do nadchodzących wydarzeń informacyjno-promocyjnych organizowanych zarówno przez Biuro Regionalne Województwa Warmińsko-Mazurskiego, jak i Dom Polski Wschodniej.

Do końca roku, we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie planowane jest zorganizowanie następujących wydarzeń online:

- Dialog obywatelski (z Departamentem Współpracy Międzynarodowej) – trwają prace nad tematem wydarzenia;
- Samorządowe Forum Ekologiczne – współorganizacja z Departamentem Ochrony Środowiska – 19 listopada;
- Spotkanie online z Komisarzem Januszem Wojciechowskim;
- Wigilia Domu Polski Wschodniej – przekazanie koordynacji Województwu Lubelskiemu – 9 grudnia.

Ponadto do wszystkich szpitali z terenu naszego województwa na bieżąco były wysyłane informacje dot. Covid-19 ogłaszane przez Dyрекcję Generalną ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności.

2. Konferencja Od pola do stołu – Wspólne budowanie zrównoważonych systemów żywnościowych

W dniach 15-16 października odbyła się konferencja **Od pola do stołu – Wspólne budowanie zrównoważonych systemów żywnościowych**, w której udział wzięło Biuro w Brukseli. Wydarzenie zgromadziło strony zainteresowane pomocą w kształtowaniu polityki Unii Europejskiej w kierunku ustanowienia nowych standardów naturalnej żywności, której produkcja nie będzie przyczyniać się do degradacji środowiska naturalnego, a jednocześnie będzie dostępna dla wszystkich.

Zainteresowane strony w całym łańcuchu wartości żywności, władze publiczne, organizacje międzynarodowe i organizacje społeczeństwa obywatelskiego, a także opinia publiczna zostały zaproszone do udziału w debacie na temat tego, jak możemy się przyczynić do wdrażania nowej strategii na rzecz uczciwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego.

Bardzo ważną częścią nowej reformy będą tzw. *ekoprogramy*, które zachęcą rolników do podwyższania standardów produkowanej żywności oraz upraw sprzyjających pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę. Mają stanowić główne narzędzie osiągnięcia zakładanych przez strategię celów m.in. w zakresie dobrostanu zwierząt.

Strategia wymaga jasnego określenia pozycji konsumenta, a więc postrzegania łańcucha dostaw w kontekście wychodzącym poza samo rolnictwo, jeśli ma osiągać cele, które są wspólne zarówno dla sektora rolno-spożywczego, jak i jego ostatecznego odbiorcy.

Zrównoważone, bezpieczne łańcuchy żywności wymagają uwzględnienia potrzeb oraz pozyskania konsumentów, którzy poprzez dokonywane wybory budują ich podstawy i determinują dalszy kierunek rozwoju.

Potrzebujemy polityki na poziomie rządowym, która pozwoli edukować konsumentów świadomych oddziaływania sektora żywności na środowisko. Bardziej świadomi konsumenci kształtują konkurencyjność unijnych produktów rolno-spożywczych, co będzie miało ostatecznie wpływ na dochody rolników, którzy powinni być w stanie odpowiedzieć na tego rodzaju popyt. Jako najważniejsze determinanty zrównoważonych systemów żywienia w ocenie konsumentów wskazuje się aspekty zdrowotne oraz odżywcze, które mają większe znaczenie od oddziaływania klimatyczno-środowiskowego. Nastawienie konsumentów do zrównoważonych systemów żywności może przyspieszyć transformację, choć koszty takiej żywności, jej dostępność oraz właściwe informowanie są w tym aspekcie największym wyzwaniem. Należy również ściśle współpracować z organizacjami konsumenckimi.

Badania naukowe i innowacje są kluczowymi czynnikami wspierającymi zrównoważone systemy żywnościowe, niezbędne do osiągnięcia celów Strategii *od pola do stołu* (redukcja stosowanych pestycydów, środków przeciwdrobnoustrojowych, redukcja utraty składników odżywczych – do 50%, ograniczenie stosowania nawozów o co najmniej 20%, osiągnięcie poziomu 25% organicznych gruntów rolnych – w 2018 roku średnia w UE wyniosła 7,7%).

Powołane Europejskie Partnerstwo Innowacyjne na rzecz Produktywności i Zrównoważonego Rozwoju Rolnictwa ustanawia bezpośrednie powiązanie między naukowcami, a rolnikami i leśnikami, a więc łączy ze sobą także dwie polityki – WPR oraz badania i innowacje wpisujące się w program Horyzont.

W ramach Programu Horyzont 2020 funkcjonuje 190 projektów skierowanych do sektora rolnego oraz leśnego (1 mld €), w tym 29 sieci tematycznych.

Badania i innowacje są obecnie koniecznością na wszystkich poziomach systemu łańcucha żywnościowego. Rolnicy potrzebują wsparcia we wdrażaniu metod rolnictwa ekologicznego, ale także muszą mieć dostęp do zaopatrzenia i środków, które są odpowiednie dla wdrażania tego rodzaju rolnictwa, by móc stworzyć detaliczne łańcuchy wartości dla konsumentów wymagających produktów ekologicznych.

Transformacja systemu żywnościowego, jeśli ma przynosić pożądane skutki w skali nie tylko europejskiej, ale docelowo także globalnej, musi dysponować właściwymi narzędziami zdolnymi zwalczać problem żywnościowego ubóstwa, który dotyczy obecnie ok. 2 mld ludzi na całym świecie. Osiągnięcie tego celu wymaga także współpracy wykraczającej poza granice samej UE.

➤ *Budowanie ram prawnych dla transformacji systemu żywnościowego*

Oliver de Schutter, Współprzewodniczący Międzynarodowego Panelu Ekspertów ds. Zrównoważonych Systemów Żywnościowych

Celem Komisji Europejskiej jest ustanowienie trwałego, zrównoważonego systemu żywnościowego, który będzie miał neutralny lub pozytywny wpływ na środowisko, zapewni bezpieczeństwo żywności przy zachowaniu standardów zdrowia publicznego, przy jednoczesnym zachowaniu przystępności cenowej. Nowy system ma docelowo generować sprawiedliwsze korzyści gospodarcze, wspierać konkurencyjność oraz zapewniać integralność jednolitego rynku.

Komisja zamierza opracować kluczowe elementy ram prawnych dla nowego systemu żywnościowego i przedstawić wniosek ustawodawczy przed końcem 2023 roku – do tego czasu będzie wspierać dyskusję na ten temat w oparciu o kodeks postępowania odpowiedzialnych łańcuchów dostaw żywności, w celu dostosowania prawodawstwa. Takie działanie będzie wspierać spójność polityki na szczeblu unijnym i krajowym i włączy zrównoważony rozwój do wszystkich polityk związanych z żywnością.

Jedną z kluczowych wartości dodanych Strategii *od pola do stołu* ma być wprowadzenie różnych polityk sektorowych.

Zostanie wprowadzona certyfikacja i ujednolicone etykietowanie, a także stosowane zachęty dla podmiotów sektora rolno-spożywczego, które pozwolą im czerpać korzyści ze zrównoważonych praktyk. Nowy model oznaczania żywności powinien uwzględniać aspekty zdrowotne, ekologiczne i społeczne.

Jaana Husu-Kallio, Stały Sekretarz, Ministerstwo Rolnictwa i Leśnictwa, Finlandia

Funkcjonuje 7 kluczowych wymiarów społecznej odpowiedzialności biznesu w łańcuchu dostaw żywności z punktu widzenia legislacji oraz wdrażania nowych przepisów: środowisko naturalne, wymiar społeczny, odżywianie, bezpieczeństwo produktu, opieka społeczna, dobrostan zwierząt, odpowiedzialność ekonomiczna, obecność na lokalnych rynkach.

Przepisy i administracja muszą gwarantować, że żywność będzie produkowana przy minimalnym użyciu środków przeciwdrobnoustrojowych oraz pestycydów, muszą zapewnić monitoring danych dla udowodnienia zgodności, podnieść poziom dobrostanu zwierząt, oprzeć systemy żywnościowe na produktywnej współpracy, poprawić rentowność sektora rolno-spożywczego.

Wdrożenie Strategii *od pola do stołu* wymaga uwzględnienia zasady pomocniczości, dokonania oceny skutków, która będzie uwzględniać nie tylko dane naukowe do oceny ryzyka, ale także historię stosowania antybiotyków, nawozów, pestycydów oraz obszary ekologiczne w krajach członkowskich.

Należy wdrażać wnioski o charakterze nieustawodawczym, ponieważ nie wszystko wymaga ustawodawstwa (dobre praktyki w zarządzaniu, w rolnictwie, wzajemna analiza porównawcza na szczeblu krajowym wewnątrz Wspólnoty).

Harmonijne prawodawstwo UE może zapewnić właściwe stosowanie wymogów we wszystkich państwach członkowskich, co przełoży się na właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Znowelizowane zasady dotyczące oznaczeń pochodzenia geograficznego powinny być spójne z zasadami oznaczania pochodzenia geograficznego produktu w obowiązującym prawodawstwie.

Należy zharmonizować prawodawstwo w zakresie dobrostanu zwierząt (podstawa zapobiegania chorobom), w tym weterynaryjnych produktów leczniczych i żywności leczniczej.

Marco Settembri, FoodDrinkEurope

FoodDrinkEurope reprezentuje europejski przemysł spożywczy, który stanowi największy sektor wytwórczy UE pod względem obrotów i zatrudnienia. Zrzesza 249 000 przedsiębiorstw, zatrudniając niemal 5 mln pracowników.

Europa potrzebuje dziś zrównoważonych systemów żywienia, które będą bardziej odporne na przyszłe kryzysy zdrowotne, recesje i zmiany klimatyczne.

Zwiększenie trwałości systemów żywnościowych wymaga wspólnej wizji, systematycznego podejścia we wdrażaniu pierwszej, wspólnej polityki żywieniowej, oceny i wspólnego działania, upodmiotowienia i włączenia społecznego.

Działania należy jednoczyć zgodnie z polityką Unii Europejskiej, a nie pojedynczych państw członkowskich. Osiągnięcie celu zrównoważenia systemu żywnościowego wymaga współpracy i stosowania systemu współwłasności (niemożliwym jest osiągnięcie tego celu przez pojedyncze podmioty, konieczny jest dialog między Komisją, krajami członkowskimi oraz pozostałymi interesariuszami). Osiągnięcie celów wymaga wspólnego wypracowania zharmonizowanych unijnych definicji, standardów i metodologii działania.

Należy wypracować systemy, które pozwolą zidentyfikować obszary wymagające zmiany modelu zarządzania. Przejrzystość systemu umożliwi identyfikowanie luk oraz wprowadzanie koniecznych zmian.

3. Udział Biura w Europejskim Tygodniu Regionów i Miast

W ramach październikowego **Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast**, oprócz organizacji własnego webinarium, o którym mowa była w poprzednim Biuletynie, Biuro wzięło także udział w innych wydarzeniach, z których szczegółowe notatki znajdują się poniżej.

➤ Budowanie długotrwałej wizji dla obszarów wiejskich (13.10.2020)

Potrzeba określenia czynników stymulujących zmiany i transformacje na obszarach wiejskich oraz w relacjach miejsko-wiejskich, a także stopień ryzyka związanego z brakiem odpowiedniej reakcji na takie czynniki stanowi kluczowy element wszelkich działań rozwojowych oraz podstawę do dalszej dyskusji na temat długoterminowej wizji dla europejskich obszarów wiejskich.

Obszary wiejskie zajmują 76% terytorium Unii Europejskiej, które zamieszkuje 26% ludności UE (116 mln). Koncentrują 15% wszystkich miejsc pracy wewnątrz Wspólnoty, odpowiadając za 13% wartości dodanej brutto UE.

Zróżnicowanie europejskich obszarów wiejskich kreuje wiele możliwości i jednoczesnych wyzwań, których charakter wynika z regionalnego umiejscowienia

w stosunku do funkcjonalnych obszarów miejskich (wewnątrz obszarów miejskich, na zewnątrz obszarów miejskich w ich bliskiej odległości, oddalone od obszarów miejskich). Wszystkie mają własne, właściwe dla swojego położenia trudności, takie jak utrata tożsamości wiejskiej, działania koncentrujące się wyłącznie na obszarach miejskich w związku z ich bliskością, brak dogodnego usytuowania dla potencjalnych przedsiębiorców ze względu na odległość od ważnych ośrodków miejskich, wysokie koszty usług bądź ich niedostępność, czy wreszcie brak dostępu do szybkiego Internetu (problem 40% populacji obszarów wiejskich), niskie dochody oraz wyzwanie regionów kurczących się demograficznie (59% ludności wiejskiej zamieszkuje regiony wyludniające się).

Zdecydowana większość obszarów wiejskich pozostaje w silnej współzależności z funkcjonalnymi obszarami miejskimi, należy więc szukać tutaj możliwości stworzenia symbiozy na rzecz ich wzajemnego rozwoju, szczególnie istotnej w przypadku ekonomicznych kryzysów, które powodują nagły i gwałtowny spadek wzrostu, pogłębiając międzyregionalne nierówności.

Obszary wiejskie wymagają działań zgodnych z ich specyfiką i środowiskiem, które pomogą stworzyć możliwości związane z ich umiejscowieniem, ponieważ rolnictwo nadal nie stanowi dominującej działalności na obszarach z przewagą obszarów wiejskich (w 2014 roku wartość dodana brutto z sektora przemysłowego wyniosła 30,7%, z sektora usług – 65,4%). Zróżnicowanie gospodarcze nie jest jednak decydującą przesłanką dla pełnego wykorzystania potencjału rozwojowego obszarów wiejskich.

Należy dążyć do zrównoważenia wszystkich sektorów gospodarki oraz wzmocnienia łańcuchów wartości w sektorach strategicznych, podejmując tym samym działania zapisane w polityce Europejskiego Zielonego Ładu.

Należy zachęcać obszary wiejskie, w tym również obszary oddalone od ośrodków miejskich, do budowania potencjału w ramach strategii specjalizacji, dedykowanej tym obszarom (mobilizacja czystej gospodarki opartej na obiegu zamkniętym, budowanie zrównoważonej, inteligentnej mobilności itp.)

Transformacja obszarów wiejskich zawiera się między innymi w priorytetach europejskiej polityki spójności, która działa na rzecz redukcji i znoszenia występujących dysproporcji pomiędzy regionami (wskazuje się, że zdecydowana większość inwestycji na obszarach wiejskich widoczna jest w regionach słabiej rozwiniętych – ok. 60% alokacji, podczas gdy regiony lepiej rozwinięte inwestują znacznie mniej – jedynie ok. 9% alokacji). W przypadku finansowania rozwoju regionalnego pochodzącego z Funduszu Spójności, unijne inwestycje w rozwój obszarów wiejskich stanowią 25,4% wszystkich wspólnotowych instrumentów, dedykowanych temu obszarowi (łącznie ok. 40 mld €).

Rozwój obszarów wiejskich należy rozważać kompleksowo, w powiązaniu z możliwościami oraz wyzwaniami kreowanymi przez funkcjonujące megatrendy:

- demograficzne (włączenie osób starszych do gospodarki, integracja migrantów dla redukcji wyludnienia, wyższe koszty i utrudniony dostęp do usług);
- środowiskowe (korzyści wynikające z dostępu do odnawialnych źródeł energii, gospodarka o obiegu zamkniętym, wykorzystanie bioróżnorodności, lokalna transformacja gospodarcza);

- technologiczne (brak dostępu do internetu szerokopasmowego, konieczność podnoszenia kwalifikacji zawodowych w obliczu automatyzacji sektora);
- globalizacja (rosnąca konkurencja ze strony wschodzących rynków, możliwość otwarcia na zagranicznych inwestorów, szanse na stworzenie wewnętrznej sieci powiązań dla przedsiębiorców).

Polityka spójności po 2020 roku będzie miała dodatkowy cel, który zakłada, że podstawą inwestycji terytorialnych na obszarach wiejskich będą zrównoważone oraz zintegrowane strategie rozwoju. Inwestycje, które Komisja Europejska będzie wspierać na obszarach wiejskich muszą być uruchamiane przez wielosektorowe strategie rozwoju, projektowane w ramach odpowiedzialności lokalnych władz, budowane z pomocą wielopoziomowego zarządzania oraz z udziałem zainteresowanych stron.

Więcej na ten temat: <https://euregionsweek2020-video.eu/video/building-a-long-term-vision-for-rural-areas>

Raport: <https://www.oecd.org/regional/rural-well-being-d25cef80-en.htm>

➤ **Raport o polityce spójności – Polska (14.10.2020)**

27 maja 2020 roku Komisja Europejska ogłosiła kompleksowy plan odbudowy dla Europy, którego głównym instrumentem na rzecz odbudowy gospodarki jest *NextGenerationEU* (NGEU) o wartości 750 mld €, wpisany w długoterminowy budżet Unii Europejskiej (390 mld € dotacje, 360 mld € pożyczki).

Łączny budżet Unii Europejskiej na lata 2021-2027 ma wynieść 1 824,3 mld €, w tym Wieloletnie Ramy Finansowe oraz Instrument NGEU. Instrument został zatwierdzony przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniach 17-21.07.2020 roku. Integralną częścią planu odbudowy jest również polityka spójności.

W okresie 2014-2020 Polska jest największym beneficjentem Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych, otrzymując 85,8 mld € (na 416,5 mld € w skali całej UE), z czego największą część stanowią Fundusze Polityki Spójności (77,6 mld €) zasilających 5 kluczowych funduszy. Znaczna część tej alokacji zarządzana jest z poziomu regionalnego.

Polska jest jednym z krajów, gdzie szacowany udział europejskiej polityki spójności w inwestycjach publicznych w okresie 2015-2017 wyniósł ponad 60%.

Rola samorządów polskich we wdrażaniu inwestycji, również pochodzących z polityki spójności, jest niezwykle istotna, ponieważ zarządzają one ponad połową inwestycji publicznych, stąd bardzo ważny jest rozwój ich potencjału administracyjnego (wdrażanie, planowanie, opracowanie strategii terytorialnych), szczególnie w słabiej rozwiniętych regionach kraju.

W ramach planu odbudowy gospodarczej Polska ma dostęp do następujących funduszy oraz instrumentów:

- **CRII, CRII+** (Coronavirus Response Investment Initiative) – Instrument finansowany z obecnego okresu programowania;
- **reACT EU** – Instrument finansowany z obecnego okresu programowania;
- **Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji** (Just Transition Fund) – Instrument finansowany w ramach przyszłego okresu programowania 2021-2027;

- **Fundusze Polityki Spójności** (EFS, EFS+, EFRR) – finansowane w ramach przyszłego okresu programowania 2021-2027;
- **Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności** (zarządzany przez sekretariat generalny KE) – budżet wynosi 52 mld € (23 mld € dotacje; 29 mld € pożyczki).

CRII, CRII+

Pierwsza inicjatywa inwestycyjna (1.04.2020 roku) w odpowiedzi na eskalację pandemii COVID-19, która umożliwiła państwom członkowskim wydatkowanie niezakontraktowanych jeszcze środków obecnej perspektywy finansowej na wzmocnienie zdolności reagowania w kontekście obecnego kryzysu zdrowotnego.

Środki są kwalifikowalne od 1.02.2020 roku w ramach już istniejących programów w okresie 2014-2020.

W ramach Instrumentu CRII+ istnieje możliwość podnoszenia stóp współfinansowania unijnego do 100%, a także rezygnuje się z kontroli zgodności z zasadą koncentracji tematycznej.

Wyjątkowo, środki pochodzące z EFRR mogą zostać przeznaczone na dofinansowanie kapitału obrotowego MŚP oraz zakup wyposażenia i usług koniecznych do wzmocnienia zdolności reagowania publicznej służby zdrowia.

reACT EU

Instrument udostępnia 47,5 mld € w ramach programów obecnej perspektywy 2014-2020. W odróżnieniu od inicjatyw CRII dostarcza państwom członkowskim dodatkowy budżet (w ramach CRII możliwe było przesuwanie środków w ramach dostępnych programów).

Nowe środki należy wydatkować w krótkim czasie, ponieważ ostateczna data kwalifikowalności pozostaje niezmienną (2023 rok).

Stopa współfinansowania unijnego może wynieść 100%.

Istotna jest prostsza procedura programowania – dedykowany cel/priorytet tematyczny można wpisać w już istniejące programy lub wpisać w nowy cel tematyczny: *Wspieranie kryzysowych działań naprawczych w kontekście pandemii COVID-19 i przygotowania do ekologicznej i cyfrowej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność.*

Obecnie ostateczna alokacja środków dla Polski nie jest jeszcze znana.

Just Transition Fund

Zaprojektowany z myślą o realizacji priorytetów Europejskiego Zielonego Ładu, dedykowany regionom, które zmagają się z barierami społeczno-gospodarczymi, związanymi z koniecznością przejścia w kierunku transformacji na rzecz osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 roku.

W Polsce dotyczy to przede wszystkim regionów, które swój potencjał opierają na gospodarce węglowej (kopalnie, elektrownie węglowe).

Warunkiem uzyskania wsparcia w ramach tego funduszu jest opracowanie planu terytorialnego wraz z harmonogramem procesu transformacji przez regiony, które chcą aplikować o środki.

Polska ma być znaczącym beneficjentem Funduszu Sprawiedliwej Transformacji – z 17,5 mld € całkowitych dostępnych środków 3,5 mld € ma być przeznaczona dla naszego kraju.

Uwaga: Wymaga to oficjalnego zobowiązania ze strony polskiego rządu do osiągnięcia celu neutralności klimatycznej do 2050 roku, w przeciwnym wypadku Komisja Europejska zredukuje wysokość tych środków o połowę.

Polityka Spójności 2021-2027, RWP

Proponowane zmiany w rozporządzeniu ogólnym dot. przepisów wspólnych (w trakcie negocjacji):

Większa elastyczność transferu środków między funduszami (odpowiedź KE na kryzys) na poziomie umowy partnerstwa i programów (państwa członkowskie mogą same decydować w określonym zakresie, jakie priorytety mają większe znaczenie; pozwoli to uniknąć corocznej modyfikacji programów).

Komisja Europejska posiada uprawnienia do przyjmowania aktów wykonawczych dla szybkiego i efektywnego korzystania ze środków dostępnych w ramach funduszy w sytuacji wystąpienia wyjątkowych okoliczności (nagle wstrząsy gospodarcze, niosące poważne konsekwencje dla finansów publicznych). Ostateczną decyzję podejmuje w tym zakresie Rada oceniając, na ile poważne w skutkach mogą być takie kryzysy dla zagrożonego państwa członkowskiego, aby Komisja mogła zmienić reguły wdrażania dostępnych funduszy.

Obniżenie do 5 mln € progu dla projektów, które mogą być rozłożone na dwa okresy programowania.

Rozporządzenie dotyczące EFRR/FS+ 2021-2027

W ramach celów szczegółowych dodano:

- Tworzenie miejsc pracy w MŚP (nie tylko wzrost produktywności, czy konkurencyjności).
- Zwiększanie odporności systemu opieki zdrowotnej (ukierunkowane inwestycje, które niezależnie od kryzysów zdrowotnych będą wydajnie i w pełni wykorzystywane).
- Wzmocnienie roli kultury i turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym oraz innowacjach społecznych.
- Przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji mogą ubiegać się o środki w przypadkach, w których ustanowiono tymczasowe środki pomocy państwa.

Komisja Europejska będzie podejmować działania na rzecz wydajniejszej koordynacji działań, która pozwoli skuteczniej programować, wdrażać i wykorzystywać dostępne środki, w porównaniu do perspektywy 2014-2020. Wydatkowanie dostępnych środków będzie także uzależnione od przeprowadzenia reform w różnych obszarach (warunki podstawowe).

➤ *Gospodarka o obiegu zamkniętym w regionach Unii Europejskiej (22.10.2020)*

Charakterystyka sektorowa regionalnych gospodarek o obiegu zamkniętym w Europie jest obecnie szczególnie istotnym tematem w kontekście niedawno ogłoszonego Europejskiego Zielonego Ładu.

Istnieje wiele działań w ramach gospodarki o obiegu zamkniętym, jak poprawa zdolności w zakresie recyklingu, co również przyczynia się do gospodarki neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla. Chociaż możliwości gospodarki o obiegu zamkniętym

istnieją we wszystkich obszarach, jej potencjał jest obecnie w różnym stopniu wykorzystywany w różnych regionach UE i w dużej mierze zależny od warunków lokalnych.

W przyszłości polityka spójności może odegrać kluczową rolę we wspieraniu potencjału gospodarczego o obiegu zamkniętym poprzez inwestowanie w projekty transformacyjne, które wykorzystują potencjał regionów.

Projekt *Circular Economy and Territorial Consequences* dedykowany gospodarce o obiegu zamkniętym i jej konsekwencjach terytorialnych skupia wokół siebie trzy główne cele:

- 1) Przedstawienie dowodów terytorialnego wymiaru przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym.
- 2) Przedstawienie dowodów dla stworzenia lokalnych i regionalnych wzorców oraz przepływu materiałów (w tym odpadów i zasobów).
- 3) Dostarczenie europejskim regionom oraz miastom informacji w zakresie działań, jakie powinny zostać podjęte na drodze do osiągnięcia gospodarek o obiegu zamkniętym.

Projekt został stworzony w szczególności z myślą o sektorowym modelu gospodarki o obiegu zamkniętym, dla zapewnienia jego wykonalności na poziomie regionalnym.

Model oparty jest na 3 filarach, wpisujących się w segmenty rynku gospodarki o obiegu zamkniętym.

- 1) Dostawcy materiałów i technologii (zapewnienie trwałych zasobów i surowców wtórnych; umożliwienie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez technologie). Filar dotyczy zrównoważonego leśnictwa oraz rolnictwa, usług w zakresie odbioru i recyklingu odpadów, energii odnawialnej, materiałów przyjaznych dla środowiska, technologii efektywności materiałowej i energetycznej.
- 2) Modele biznesowe gospodarki o obiegu zamkniętym (tworzenie nowych form konsumpcji; łączenie biznesu z klientem; innowacyjne usługi przyjmujące obieg zamknięty). Filar dotyczy projektów o długotrwałej żywotności, wykorzystywania wartości końcowej produktu, zmian wzorców wykorzystania i definicji wystarczalności.
- 3) Analiza potencjalnych sektorów użytkowników, którzy przejmują materiały/usługi z zaopatrzeniowej strony gospodarki o obiegu zamkniętym.

Zróżnicowanie ogólnego modelu gospodarki o obiegu zamkniętym w regionach UE pod względem udziału w zatrudnieniu dostawców materiałów i technologii wskazuje, że w co najmniej 20 europejskich regionach dostawcy materiałów stanowią ponad 5% gospodarki, pod względem całkowitego zatrudnienia.

Jednym z tych 20 regionów jest także Województwo Warmińsko-Mazurskie, gdzie na 1000 zatrudnionych 50-131 osób stanowią pracownicy tej branży (ostatnie dostępne dane za 2015 rok).

Udział w zatrudnieniu w gospodarce o obiegu zamkniętym według dostawców technologii dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego wynosi 10-15 osób na 1000 pracowników (ostatnie dostępne dane za 2015 rok).

Według danych z 2018 roku, Województwo Warmińsko-Mazurskie znalazło się także wśród regionów, w których zidentyfikowano firmy operujące w sektorze gospodarki o obiegu

zamkniętym (na terenie UE działa ponad 6 tysięcy firm, które funkcjonują w modelu biznesowym o obiegu zamkniętym).

Największy udział związany z zatrudnieniem dostawców materiałów i technologii przypada systemom zrównoważonego rolnictwa i leśnictwa.

Więcej na ten temat: <https://euregionsweek2020-video.eu/video/the-circular-economy-in-eu-regions>.

Gospodarka o obiegu zamkniętym i jej konsekwencje terytorialne – Przewodnik po polityce:

<https://www.espon.eu/sites/default/files/attachments/CIRCTER%20Policy%20guide.pdf>

➤ **Europejska Sieć ds. Zwalczania Oszustw Żywnościowych (22.10.2020)**

Unijna Sieć ds. Zwalczania Oszustw Żywnościowych łączy w sprawach naruszeń przepisów o charakterze transgranicznym organy wyznaczone przez państwa członkowskie oraz niektóre inne kraje europejskie (Szwajcarię, Norwegię, Islandię), przedstawiciele służb Komisji Europejskiej i Europolu, a we wskazanych przypadkach także Eurojust, Jednostkę Współpracy Sądowej UE.

Właściwe organy są zobowiązane do wymiany informacji celem weryfikowania zgodności z przepisami wspólnotowymi, dotyczącymi łańcucha rolno-spożywczego ze swoimi odpowiednikami, w niektórych przypadkach także z Komisją, jeżeli wyniki kontroli urzędowych wymagają podjęcia działań w więcej, niż jednym kraju.

Oszustwa w branży spożywczej są coraz powszechniejszym zjawiskiem, któremu należy pilnie nadać właściwy priorytet. Jest to szczególnie ważne w kontekście nowej, unijnej strategii na rzecz zrównoważonego systemu żywienia *Od pola do stołu*, gdzie istotną rolę powinna odgrywać ochrona praw konsumenta, który, jako końcowy odbiorca produktów spożywczych, ma bezpośredni wpływ na kreowanie tego sektora rynku.

Zdrowa żywność i jej swobodny przepływ stanowią kluczowy aspekt rozwoju wewnętrznego rynku Unii Europejskiej, która jest wyposażona w funkcjonalne ramy regulacyjne, pozwalające zapewnić bezpieczeństwo żywności. Niemniej jednak ich skuteczność uzależniona jest w szerokim stopniu od możliwości ich egzekwowania. Pod tym względem oszustwa w branży spożywczej pozostają obszarem, w którym Komisja Europejska powinna nadal intensyfikować ukierunkowane działania, które poprawią równość szans podmiotów na rynku. Skuteczność podejmowanych wysiłków zależeć też będzie od możliwości egzekwowania przepisów nie tylko we współpracy z państwami członkowskimi, lecz także krajami spoza Unii Europejskiej. Kluczowe znaczenie wydaje się odgrywać tutaj polityka „zerowej” tolerancji, która miałaby wpływ na kreowanie narzędzi zdolnych do wykrywania oszustw o różnym charakterze.

Unijna Strategia na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego *od pola do stołu* zobowiązuje Komisję do nasilenia walki z nieuczciwymi praktykami w branży spożywczej, poprzez skoncentrowanie na trzech głównych elementach:

- Współpracy z państwami członkowskimi, organem ścigania UE (Europol) oraz innymi podmiotami w celu wydajnego wykorzystywania danych oraz poprawy koordynacji działań w zakresie oszustw w branży spożywczej.

- Propozycji bardziej rygorystycznych i zdecydowanych środków w celu kontroli dóbr importowanych do UE.
- Szukania możliwości wzmocnienia koordynacji i zdolności Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), prowadzącego dochodzenia w sprawie nadużyć na szkodę unijnego budżetu.

Wskazuje się także, że plan działania Strategii *od pola do stołu* powinien uwzględniać czynności zmierzające do utworzenia grupy zadaniowej UE ds. oszustw w branży spożywczej, w celu wzmocnienia koordynacji działań Komisji Europejskiej i współpracy z Europolem, a także działania ukierunkowane na rozszerzenie prawodawstwa unijnego w celu śledzenia bezprawnych działań.

Komisja wypracowała również plan działania, który obejmuje w szczególności poprawę koordynacji w celu egzekucji przepisów dotyczących jednolitego rynku oraz śledzenia oszustw w branży spożywczej (w tym poprzez rozważenie wzmocnienia możliwości dochodzeniowych OLAF-u). Wskazuje się, że orientacyjny harmonogram mógłby być przygotowany w 2021, bądź 2022 roku.

Niezgodności w zakresie bezpieczeństwa żywności na terenie Wspólnoty niekoniecznie oznaczają tożsame niezgodności w świetle prawodawstwa krajów spoza Unii Europejskiej. Wpływa to na pozycję partnerów handlowych, którzy zwracają silną uwagę na brak wystarczającej reakcji ze strony rządów, szczególnie jeśli prawodawstwo ustala ograniczone wymogi urzędowe w tym zakresie. W przypadku szczepła krajowego inspektorzy żywności zmuszeni są polegać na organach ściągania w zakresie dochodzeń obejmujących oszustwa żywieniowe, a gdy te nie są wyspecjalizowane w sprawach dotyczących żywności, będą nadawać priorytet innym działaniom o charakterze przestępczym, niż oszustwa w branży spożywczej.

W przypadku szczepła unijnego Komisja nie posiada wystarczających uprawnień do uzupełniania działań egzekucyjnych państw członkowskich. Skuteczność działań ogranicza się do wydatków z budżetu unijnego, w przypadku których dochodzenie może wszcząć OLAF.

W praktyce takie działania prowadzą się do kilku dochodzeń związanych z fałszowaniem żywności rocznie, gdzie państwa członkowskie mogą brać w nich udział na zasadzie dobrowolności.

Głównym czynnikiem motywującym oszustwa w sektorze spożywczym jest wymiar ekonomiczny, stąd uważa się, że rozwiązaniem powinny być surowe kary, które mogą skutecznie zapobiegać takim incydentom. Jak pokazują dotychczasowe wyniki, jedną z najczęstszych praktyk jest wprowadzanie na rynek produktów nieekologicznych, oznaczonych jako żywność organiczna. Inne oszustwa dotyczą np. fałszowania dokumentacji, wprowadzania konsumentów w błąd poprzez nieprawdziwe informacje umieszczane na etykietach, czy powszechnie znanych praktyk związanych z dodawaniem mniej wartościowych składników do produktu końcowego (przykładowo dodatek wody do soków, wina). Powoduje to znaczne straty dla uczciwych producentów oraz utrwała praktyki, które nie niosą za sobą żadnych strat finansowych ani konsekwencji dla producentów łamiących prawo.

Oszustwa w branży spożywczej nadal mają zdecydowanie niższy priorytet, niż inne działania przestępcze i nie rozpatruje się ich w kategoriach zagrożenia zdrowia publicznego (żywność modyfikowana genetycznie, stosowanie dodatków paszowych, antybiotyków, pestycydów, itp.) czy nawet bioterroryzmu w przypadku umyślnych, zamierzonych działań na masową skalę.

Brak skutecznych narzędzi może w konsekwencji zmusić uczciwych operatorów do stosowania nieuczciwych praktyk, w celu ochrony własnej działalności gospodarczej i utrzymania jej funkcjonalności na rynku. Jest to szczególnie niebezpieczne w przypadku, w którym sektor spożywczy ma kluczowe znaczenie dla gospodarki kraju.

Istotnym problemem jest także brak prawnej definicji oszustwa żywnościowego, a więc podstawowa odpowiedzialność za zapewnienie zgodności z przepisami Unii Europejskiej dotyczącymi produktów rolno-spożywczych powinna spoczywać na podmiotach działających na rynku spożywczym i paszowym. Wykrywalność oraz zwalczanie oszustw należy natomiast do obowiązków państw członkowskich, nie tylko na podstawie przepisów rozporządzeń dotyczących kontroli urzędowych.

Brak skutecznych środków może w konsekwencji przyczynić się również do utraty zaufania konsumentów wobec unijnego systemu żywnościowego, co będzie miało bezpośredni i natychmiastowy wpływ na zaburzenie funkcjonowania wspólnotowego rynku i handlu wewnętrznego, przedsiębiorstw branży spożywczej. Przyczyni się także do utraty wiarygodności organów odpowiedzialnych za śledzenie naruszeń oraz przyczynić się do prawdopodobnych zagrożeń w obszarze zdrowia publicznego.

Należy podjąć działania zmierzające do zapewnienia kompleksowych zestawów narzędzi legislacyjnych do rozpoznawania, identyfikowania i śledzenia nadużyć, w tym również ustawodawstwa dotyczącego współpracy w przypadku naruszeń przepisów wykraczających poza jurysdykcję pojedynczego państwa.

Więcej na ten temat: <https://euregionsweek2020-video.eu/video/the-eu-food-fraud-network>.

WYDARZENIA W DOMU POLSKI WSCHODNIEJ

1. Kawa z ekspertem – Partnerstwa Europejskie w Horyzoncie Europa szansą dla Polski

26 października 2020 roku odbyło się kolejne webinarium z cyklu Kawa z ekspertem organizowane przez Biura Regionalne Województw Świętokrzyskiego oraz Warmińsko-Mazurskiego z udziałem Pani Ewy Kocińskiej-Lange, Dyrektora ds. Badań i Innowacji w Biurze Business & Science Poland. Temat: **Partnerstwa Europejskie w Horyzoncie Europa szansą dla Polski.**

Idea partnerstw znacznie wykracza poza dotychczas znane nam z innych programów ramowych stowarzyszenia partnerów, realizujących wspólne projekty. Partnerstwa stanowią rozległe, wieloletnie inicjatywy, powołane na czas trwania programu ramowego (7 lat) i realizują cele, dla osiągnięcia których tradycyjne konkursy są niewystarczające.

Odzwierciedlają europejską przestrzeń badawczą, gromadząc wokół siebie liczne projekty, ukierunkowane na cele powiązane z polityką UE, tzw. cele zrównoważonego rozwoju (*sustainable development goals*), a także pozostałe, wpisujące się w politykę unijną (m.in. Europejski Zielony Ład, cyfryzacja). Partnerstwa docelowo mają mieć rzeczywiste przełożenie na gospodarkę, kwestie społeczne czy klimatyczne.

Partnerstwa umożliwią koordynację działań Komisji Europejskiej, krajów członkowskich, środowisk naukowych i sektora prywatnego, współpracujących w tym samym obszarze. Rozległość, stopień trudności oraz koszty projektów powodują, że jedyną możliwością ich realizacji będzie połączona współpraca wszystkich interesariuszy w ramach nowej inicjatywy. Partnerstwa docelowo będą gromadzić wszystkie podmioty, które mają wpływ na funkcjonowanie regionów/krajów.

Komisja Europejska proponuje 49 partnerstw europejskich, które będą wynikać z planu strategicznego programu Horyzont Europa i są jego integralną częścią (plan strategiczny nadal w opracowaniu).

Finansowanie partnerstwa opiera się na wkładzie budżetowym partnerów oraz finansowaniu w ramach programu ramowego, zdefiniowanego przez Komisję Europejską z góry, na cały czas jego trwania (żadne partnerstwo nie będzie finansowane w 100% z Horyzontu Europa; zakłada się, że około 25% całego budżetu programu ramowego sprowadzi się do ok. 50% filaru II; pozostały wkład po stronie państw członkowskich i pozostałych partnerów).

Model współpracy w obrębie partnerstw pozwoli uniknąć powielania podjętych już działań, umożliwi osiągnięcie synergii pomiędzy poszczególnymi programami oraz inicjatywami, które odbywają się na poziomie regionalnym i krajowym. Partnerstwa będą koordynować prace prowadzące do osiągania poszczególnych celów na poziomie całej Unii Europejskiej, które stawia przed nami Komisja.

Dostępność partnerstw europejskich, w szczególności dla krajów z naszej części Europy, ma być łatwiejsza poprzez uproszczenia i jasne kryteria wdrażane przez Komisję Europejską.

Partnerstwa będą powoływane jedynie w obszarach, w których osiągnięcie celów nie jest możliwe za pośrednictwem innych, pojedynczych działań, np. projektów i konkursów w programie ramowym.

Komisja wyróżnia 3 rodzaje partnerstw europejskich:

- *Partnerstwa Współprogramowane*

Stanowią najbardziej klasyczny rodzaj partnerstw. Wywodzą się z modelu Partnerstwa Publiczno-Prywatnego i taką też formę przyjmują w bieżącym programie ramowym.

Wdrażane są przez partnerów, niezależnie od Komisji Europejskiej.

W niektórych tego typu inicjatywach możliwy jest udział państw członkowskich (w drodze wyjątku np. w przypadku partnerstwa związanego z *European Open Science Cloud*) w ramach dodatkowego projektu do tego rodzaju partnerstwa (projekty typu *Coordination & Support Action*).

Partnerstwa Współprogramowane oparte są o porozumienia typu *Memorandum of Understanding*, podpisywane najczęściej pomiędzy już funkcjonującym stowarzyszeniem, które gromadzi podmioty z określonego sektora (podmioty prywatne, jednostki naukowe, pozostali interesariusze będący członkami stowarzyszenia, odprowadzający określone składki) a Komisją Europejską. Stowarzyszenie ma wpływ na zakres tematyczny w danym programie pracy, na dany okres, zawartym w programie ramowym. Członkowie stowarzyszenia mają większe szanse na uzyskanie dofinansowania w ramach ogłoszonych konkursów.

Konkursy nie są zamknięte wyłącznie dla członków stowarzyszenia.

Tego typu stowarzyszenia mogą być oparte również na *Mapie Drogowej (Road Map)* lub SRIA (strategiczna agenda badawczo-innowacyjna), które uzgadniane są z Komisją Europejską.

Udział w Partnerstwie Współprogramowanym daje wpływ na obszar, który będzie finansowany na poziomie Unii Europejskiej (np. partnerstwo *Processes4Planet*, które ma na celu zapewnienie obiegu zamkniętego i szeroko rozumianą dekarbonizację europejskiego przemysłu przetwórczego).

Wśród 49 proponowanych europejskich partnerstw znaczną część stanowią partnerstwa, które w dużej mierze bazują na już istniejących inicjatywach.

- *Partnerstwa Współfinansowane*

Oparte na porozumieniu grantowym, zawierającym pomiędzy konsorcjum partnerskim a Komisją Europejską (KE ustala z państwami członkowskimi, w jakie partnerstwa typu *co-funded* oraz z jakim budżetem chcą się zaangażować).

Budżet może być wkładem finansowym albo wkładem rzeczowym.

Partnerami w tego typu partnerstwach są agencje finansujące badania i innowacje.

Agencja finansująca badania i innowacje w danym państwie członkowskim (w Polsce NCBR, NCN w zależności od tego, która z agencji zaangażowana jest w konkretne partnerstwo) bierze udział jako partner, uczestnicząc później w procesie współorganizacji konkursów.

Finansowanie odbywa się z poziomu budżetu krajowego.

Współpraca międzynarodowa pomiędzy partnerami w ramach takiego projektu/konkursu finansowana jest z budżetu programu ramowego.

Partnerstwa Współfinansowane przygotowują własne agendy badawcze, ogłaszają konkursy, pozostając jednocześnie otwarte na inicjatywy zgłaszane przez poszczególnych partnerów poprzez agencje finansujące.

- *Partnerstwa Instytucjonalne*

Najbardziej rozbudowany typ europejskich partnerstw, oparty o artykuły Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Partnerstwa Instytucjonalne mają charakter długoterminowy, skupiając się na kluczowych dla UE obszarach (np. wodór, cyfryzacja). Zaangażowanie w Partnerstwa Instytucjonalne odbywa się na poziomie państw członkowskich, mogą brać w nich udział także agencje finansujące, zrzeszenia lub pojedyncze podmioty z sektora przemysłowego i naukowego.

Partnerstwa Instytucjonalne mają własne budżety, organizują własne konkursy, mają własne programy pracy, w ramach których ogłaszają własne inicjatywy, mają własne sekretariaty, zarządzające takimi inicjatywami. Funkcjonują w powiązaniu z programem ramowym programu Horyzont Europa.

Partnerstwa Instytucjonalne nie wnoszą wkładów merytorycznych do programów pracy przygotowanych w ramach Horyzontu Europa.

Charakter Partnerstwa Instytucjonalnego mają również wspólnoty wiedzy i innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii.

Rozporządzenie Rady regulujące funkcjonowanie wszystkich Partnerstw Instytucjonalnych jest nadal przedmiotem dyskusji.

2. Kawa z ekspertem – Społeczeństwo nową siłą napędową rozwoju regionalnego. Jak skutecznie wykorzystywać narzędzia terytorialne polityki spójności

9 listopada, o godzinie 11:00 odbyło się kolejne wirtualne spotkanie z cyklu Kawa z ekspertem w Domu Polski Wschodniej, której organizatorami były biuro Regionalne Województwa Lubelskiego oraz Przedstawicielstwo Województwa Podkarpackiego. Temat wirtualnego wydarzenia to **Społeczeństwo nową siłą napędową rozwoju regionalnego. Jak skutecznie wykorzystywać narzędzia terytorialne polityki spójności**. Jako ekspert w dyskusji wzięła udział pani Katarzyna Szumielewicz (DG REGIO, KE).

Spotkanie skierowane było przede wszystkim do pracowników Urzędów Marszałkowskich oraz przedstawicieli biur regionalnych w Brukseli. Celem wideokonferencji było umożliwienie bezpośredniego kontaktu pomiędzy instytucjami zajmującymi się omawianą problematyką na szczeblu regionalnym z ekspertem reprezentującym Komisję Europejską. Wirtualna Kawa z Ekspertem cieszyła się ogromnym zainteresowaniem,

co przełożyło się na wysoką frekwencję. W zorganizowanym webinarze wzięło udział aż 107 uczestników.

Podczas spotkania pani Szumielewicz omówiła główne cele oraz priorytety polityki spójności na lata 2021-2027, przedstawiła instrumenty polityki spójności oraz odpowiedziała na wszystkie zadane pytania w trakcie debaty. Podczas prezentacji uczestnicy dowiedzieli się o możliwościach przygotowania regionów do przyszłej perspektywy pod kątem wdrażania instrumentów terytorialnych oraz jak regiony powinny wdrażać instrumenty terytorialne, takie jak ZIT czy RLKS, aby zwiększyć partycypację społeczną.

3. Kawa z ekspertem – WPR po 2020 roku. Aktualny stan negocjacji

13 listopada, z inicjatywy Biura Regionalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Brukseli, odbyło się kolejne spotkanie online z cyklu Kawa z ekspertem pt. **WPR po 2020 roku. Aktualny stan negocjacji** z udziałem Pana Pawła Szabelaka, I Sekretarza Wydziału Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE.

Działania Komisji Europejskiej w ramach WPR mają koncentrować się przede wszystkim na celach klimatycznych, tak więc rolnicy, którzy stosują praktyki przyjazne środowisku, będą mogli liczyć na większe wsparcie ze strony UE.

Europejski Instrument na rzecz Odbudowy (*NextGenerationEU*) wesprze II filar Wspólnej Polityki Rolnej kwotą 7,5 mld EUR. Przewidywany udział Polski to niespełna 1 mld €. Środki w ramach NGEU dedykowane są reaktywacji gospodarek krajów unijnych oraz przygotowaniu do cyfrowej transformacji w sektorze rolno-spożywczym i na obszarach wiejskich.

Minimum 37% środków przeznaczonych będzie na wsparcie rolnictwa ekologicznego, ochronę środowiska, wydatki w ramach LEADER, działania związane ze środowiskiem i klimatem, poprawę dobrostanu zwierząt. Na rozpoczęcie działalności przez młodych rolników oraz inwestycje w gospodarstwach rolnych, które mają przyczynić się do stabilnego, trwałego i cyfrowego ożywienia Komisja Europejska ma przeznaczyć co najmniej 55% dostępnej w ramach Instrumentu NGEU alokacji.

Komisja Europejska stworzyła również możliwość przeznaczenia do 5% środków NGEU na działanie Pomoc Techniczna, odciażając tym samym PT PROW. Intensywność pomocy w ramach inwestycji podniesiono do 75% (inwestycje produkcyjne; nie dotyczy inwestycji prowadzonych przez samorządy). Młodzi rolnicy będą mogli liczyć na pomoc finansową w wysokości do 100 000 €.

Wydatkowanie środków w ramach NGEU będzie monitorowane i wyodrębnione w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, co będzie miało znaczenie na późniejszym etapie sprawozdawczości.

Zgodnie z aktualnym stanem negocjacji budżet Instrumentu na rzecz Odbudowy NGEU będzie dostępny w latach 2021-2022 (czyli w okresie przejściowym, wygasającym

31.12.2022 roku, a nie jak proponowano wcześniej, w okresie 2023-2024). Okres przejściowy został również wydłużony z pierwotnie proponowanego 1 roku do 2 lat, aby ułatwić dostosowanie na poziomie administracyjnym oraz legislacyjnym.

Kontraktacja środków dostępnych z Instrumentu na rzecz Odbudowy NGEU – do 2022 roku. Czas na ich wydatkowanie – do końca 2025 roku zgodnie z WRF (programowanie wydatków poprzez PROW 2014-2020).

Programy Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 zostaną automatycznie wydłużone o 2 lata (na wskazany okres przejściowy 2021-2022), a wykorzystanie alokacji w latach 2021 i 2022 miałyby przebiegać na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez EFRROW.

W ramach transferu między filarami planuje się możliwość przesuwania środków do wysokości 25% (pierwotna propozycja Komisji Europejskiej wynosiła 15%). Państwa członkowskie, które mają płatności bezpośrednie poniżej progu 90% średniej UE mogą, w drodze wyjątku, dokonać przesunięcia środków do wysokości 30% w ramach II Filaru na płatności bezpośrednie.

EFRROW na lata 2021-2027 ma dysponować budżetem ok. 9,5 mld € (wskazana kwota nie przewiduje obecnie przesunięcia środków z II do I filaru WPR). Budżet I Filaru WPR ma wynieść 21,6 mld € (ceny bieżące w ujęciu lat budżetowych).

Rozporządzenia regulujące wdrożenie Wspólnej Polityki Rolnej, dotyczące: Strategicznych planów WPR, Finansowania WPR, Zarządzania i monitorowania oraz Wspólnej Organizacji Rynków Produktów Rolnych pozostają przedmiotem dalszych negocjacji. Przewiduje się, że finalizacja uzgodnień dotycząca całego pakietu legislacyjnego przyszłej WPR ma nastąpić do połowy 2021 roku.

Aktualny stan negocjacji pakietu WPR

Stanowisko Rady:

- *ring-fencing* (dot. stopnia koncentracji środków w wybranych obszarach wsparcia) wydatków I Filaru na rzecz ekoschematów – 20%. Ekoschematy będą obowiązkowe dla państw członkowskich, natomiast rolnicy będą mogli z nich skorzystać na zasadzie dobrowolności,
- *ring-fencing* wydatków II Filaru w ramach działań rolno-środowiskowo-klimatycznych – 30%,
- elastyczność *ring-fencingu* w I Filarze poprzez umożliwienie wliczania wydatków pochodzących z II Filaru, w tym działań rolno-środowiskowych na obszarach NATURA, a także inwestycji na rzecz środowiska. Narzędzie w największej mierze pomocne dla państw członkowskich, które do tej pory przeznaczały znaczące środki na działania rolno-środowiskowe na obszarach NATURA oraz inwestycje środowiskowe. Zgodnie z obowiązującymi zasadami, na w/w cele państwa członkowskie nie będą mogły przeznaczać mniej środków, niż dotychczas. Propozycja większej elastyczności ma ułatwić krajom rozliczanie poniesionych wydatków,
- utrzymanie przejściowego wsparcia krajowego (redukcja poziomu wsparcia o 5% w skali roku, zaczynając od poziomu 50% w roku 2023),

- podniesienie transferu środków między filarami Wspólnej Polityki Rolnej z 15% do 25%,
- zwiększenie elastyczności dla małych rolników (gospodarstwa do 10 ha) – możliwe będzie wyłączenie z obowiązku stosowania dodatkowych zobowiązań w postaci norm 8 i 9 Dobrej Kultury Rolnej Zgodnej z Ochroną Środowiska (GAEC), pod warunkiem zachowaniu limitu powierzchni do 5% gruntów rolnych w państwie członkowskim, po zsumowaniu całej powierzchni zwolnionych z warunkowości gospodarstw,
- możliwe uproszczenie systemu kontroli małych rolników w ramach warunkowości,
- możliwe zwalnianie małych rolników z sankcji,
- utrzymanie progu 2000 €, umożliwiającego zwolnienie z dyscypliny finansowej.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego:

- *ring-fencing* wydatków I Filaru na rzecz ekoschematów – 30%,
- *ring-fencing* wydatków w ramach planów strategicznych na cele środowiskowe oraz klimatyczne – 35%,
- utrzymanie przejściowego wsparcia krajowego na poziomie 50% wysokości z 2013 roku, z możliwością zmiany roku referencyjnego,
- obniżenie transferu środków między filarami WPR z 15% na 12%, z jednoczesnym zaostrzeniem warunków transferu,
- utrzymanie progu 2000 €, umożliwiającego zwolnienie z dyscypliny finansowej,
- zmiany w zakresie siatki bezpieczeństwa w rozporządzeniu o Wspólnej Organizacji Rynków Rolnych (m.in. rozszerzenie rynków objętych interwencją publiczną, z wyłączeniem rynku mięsa wieprzowego i drobiowego),
- system wczesnego ostrzegania dla wydajnego uruchamiania interwencji na rynkach.

Kluczowe Obszary Wsparcia Planu Strategicznego WPR:

- Dochodowe rolnictwo (konkurencyjność, wsparcie dochodów rolniczych, kooperacja, zarządzanie ryzykiem).
- Środowisko i klimat (reagowanie na zmiany klimatyczne, ochrona zasobów naturalnych).
- Bezpieczna żywność – zdrowy konsument (zrównoważone stosowanie antybiotyków, nawozów i pestycydów, krajowe pasze, budowanie świadomości konsumenckiej).
- Żywy obszar wiejski (rozwój usług dla ludności wiejskiej, w tym zielona infrastruktura, cyfryzacja, infrastruktura wodno-kanalizacyjna, aktywizacja społeczna i ekonomiczna mieszkańców, rozwój usług pozarolniczych, w tym rolnictwo społeczne).

III. ZAPROSZENIA, PROGRAMY, PROJEKTY, STAŻE, STYPENDIA

1. Konkurs UE dla młodych naukowców

Jesteś młodą, pełną pomysłów osobą, która prowadzi własne badania naukowe? Międzynarodowy konkurs EUCYS jest dla Ciebie!

W konkursie mogą brać udział autorki i autorzy oryginalnych, samodzielnie wykonanych prac badawczych w wieku 14-21 lat, którzy w roku aplikacji do EUCYS nie ukończyli pierwszego roku studiów. Zgłoszona praca może mieć maksymalnie troje autorów i powinna zostać wcześniej wyróżniona w konkursie ogólnopolskim lub otrzymać rekomendację pracownika naukowego.

Na uczestników czekają atrakcyjne nagrody, w tym pieniężne, a także indeksy na najlepsze uczelnie w kraju, zaś na poziomie europejskim również staże w wiodących placówkach badawczych i udział w uroczystości przyznania Nagród Nobla.

Zgłoszenia do 15 grudnia.

Więcej na: <https://www.eurodesk.pl/konkursy/konkurs-ue-dla-mlodych-naukowcow>.

2. Europejska Nagroda dla Młodzieży im. Karola Wielkiego

Masz w portfolio ciekawy projekt integrujący Europejczyków? Powalcz o ponad 30 tysięcy złotych!

Projekty można zgłaszać indywidualnie lub, najlepiej, grupowo. Powinny one propagować wzajemne zrozumienie na szczeblu europejskim i międzynarodowym, budzić wspólne poczucie europejskiej tożsamości i integracji oraz proponować młodym ludziom w Europie wzorce postępowania i dawać praktyczne przykłady współżycia Europejczyków jako jednej wspólnoty. Projekt powinien się zakończyć w okresie od 1 stycznia 2020 do 1 lutego 2021.

Konkurs jest skierowany do osób w wieku 16-30 lat.

Nagroda dla najlepszego projektu wynosi 7500 euro, dla drugiego miejsca 5000 euro, dla trzeciego miejsca 2500 euro.

Organizatorami konkursu są Parlament Europejski i Fundacja Międzynarodowej Nagrody im. Karola Wielkiego z Akwizgranu.

Więcej na: <https://www.eurodesk.pl/konkursy/europejska-nagroda-dla-mlodziezy-im-karola-wielkiego>.

3. Staż w instytucji unijnej w Sztokholmie

Wykorzystaj wiedzę zdobytą na studiach podczas intensywnych praktyk w instytucji zajmującej się kontrolą chorób. Do wyboru różne działy!

Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób analizuje i interpretuje dane z krajów UE dotyczące 52 chorób zakaźnych, a także udziela porad naukowych rządów krajów.

Kandydaci mogą aplikować do jednego z działów:

- Communication,
- European and International Cooperation,
- Emerging, Food- and Vector-Borne Diseases (EFVED),
- STI, Blood-Borne Viruses and TB (STB),
- Digital Transformation Services,
- Surveillance – Epidemic Intelligence,
- Public Health Training and Preparedness,
- Human Resources,
- Legal Services,
- Scientific Process and Methods,
- Eurosurveillance editorial Office.

Staż rozpocznie się w okresie pomiędzy marcem a czerwcem 2021 i potrwa od 5 do 9 miesięcy. Aplikować mogą:

- absolwenci studiów,
- osoby znające język angielski,
- osoby, które nie były wcześniej stażystami/pracownikami w którejś z unijnych instytucji.

Stażyci za swoją pracę otrzymają 1 471 euro miesięcznie oraz zwrot kosztów podróży.

Więcej informacji na: <https://www.eurodesk.pl/wez-udzial/staz-w-instytucji-unijnej-w-sztokholmie>.

4. Jak zorganizować dobry e-wolontariat?

Chcesz dowiedzieć się więcej o wolontariacie przez internet? Czekaj bezpłatny minikurs mailingowy!

Uczestnicy kursu nauczą się, na co warto zwrócić uwagę podczas organizowania współpracy w ramach e-wolontariatu, jak tworzyć atrakcyjne opisy mikrozadań, gdzie szukać e-wolontariuszy i jak zadbać o to, żeby ta współpraca (dla obu stron) była ciekawą przygodą.

Dzięki minikursowi dowiesz się m.in.:

- przy jakich zadaniach e-wolontariusze mogą pomóc Twojej organizacji;
- jak dzielić zadania na mikrozadania, jak przygotować atrakcyjne opisy mikrozadań;
- jak zrekrutować e-wolontariuszy;
- jakich narzędzi do współpracy użyć, jak motywować e-wolontariuszy.

Nauka będzie odbywać się za pomocą krótkich, praktycznych porad wysyłanych mailowo do każdego z uczestników.

Organizatorem kursu jest Fundacja Dobra Sieć, która rozwija i promuje e-wolontariat w Polsce i za granicą od 2009 r.

Aplikować mogą pracownicy organizacji społecznych, posiadających podstawowe doświadczenie we współpracy z wolontariuszami.

Więcej informacji na: <https://www.eurodesk.pl/wez-udzial/jak-zorganizowac-dobry-e-wolontariat>.

5. Wolontariusz/ka do projektu na Łotwie

Masz ochotę pokazać młodym ludziom, ile możliwości czeka na nich w Unii Europejskiej? Już za kilka tygodni możesz zacząć swoją przygodę z wolontariatem EKS!

Projekt „Go rural” skupia się na pomocy młodzieży z terenów wiejskich za pomocą:

- warsztatów językowych,
- prezentacji europejskich programów mobilności, takich jak EKS czy Erasmus+,
- warsztatów kulturowych.

Organizacją przyjmującą jest centrum młodzieżowe Bāze z regionu Gulbenes.

Aplikować mogą osoby w wieku 18-30 lat.

Wolontariusz/ka ma zapewnione zakwaterowanie, transport, kieszonkowe na pokrycie m.in. kosztów wyżywienia.

Więcej na: <https://www.eurodesk.pl/wez-udzial/wolontariusz-ka-do-projektu-na-lotwie>.

6. Matematyka Bez Granic

Czy Twoja klasa matematykę ma w małym palcu? Zgłóście się do międzynarodowego konkursu organizowanego pod patronatem Rady Europy.

Do rozwiązania jest, w zależności od kategorii wiekowej uczniów, kilka zadań matematycznych, z czego pierwsze zadanie podane jest w językach obcych (angielskim, niemieckim, francuskim, włoskim i hiszpańskim). Należy przetłumaczyć treść zadania i zapisać rozwiązanie w jednym z podanych języków obcych.

Konkurs odbędzie się w dwóch kategoriach:

- „Matematyka Bez Granic” Junior – dla uczniów piątych i szóstych klas szkół podstawowych;
- „Matematyka Bez Granic” Senior – dla uczniów ósmych klas szkół podstawowych oraz pierwszych klas szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych.

Jedynie całe klasy mają prawo uczestnictwa w zawodach. Zgłoszenie udziału w konkursie następuje za zgodą wszystkich uczniów klasy w porozumieniu z nauczycielem matematyki i dyrekcją szkoły. Do współzawodnictwa mogą stawać uczniowie klas ze szkół publicznych i niepublicznych.

Więcej na: <https://www.eurodesk.pl/konkursy/matematyka-bez-granic>.

7. Artysto, rozwijaj się (w Luksemburgu)

Europejski Bank Inwestycyjny ogłasza kolejną edycję swojego programu rozwoju artystów na 2021 rok. Program oferuje wschodzącym europejskim artystom wizualnym maksymalnie 8-tygodniową rezydencję w Luksemburgu, umożliwiając im rozwijanie swojego talentu dzięki wsparciu znanego artysty. W 2021 roku mentorem laureata będzie uznany fiński artysta Jorma Puranen.

Pobyt w Luksemburgu potrwa od początku maja do końca czerwca 2021 roku.

Aplikować mogą:

- osoby urodzone po 1 stycznia 1986 roku (w przypadku duetu obaj członkowie muszą mieć mniej niż 35 lat),
- obywatele Chorwacji, Cypru, Estonii, Węgier, Łotwy, Malty, Polski lub Rumunii (w przypadku duetu obaj członkowie muszą być obywatelami jednego z tych krajów),
- osoby biegle posługujące się angielskim.

Organizatorzy pokrywają:

- koszty podróży,
- koszty utrzymania i produkcji w wysokości 100 euro dziennie.

Oprócz tego, artysta otrzyma dofinansowanie do produkcji w wysokości 500 euro na początku rezydencji i 1000 euro na koniec rezydencji, pod warunkiem ukończenia dzieła.

Po zakończeniu rezydencji EBI może zakupić dzieło sztuki wykonane na miejscu przez artystę.

Więcej na: <https://www.eurodesk.pl/wez-udzial/artysto-rozwijaj-sie-w-luksemburgu>.

8. Online Thinkathon Challenge

Chcesz kształtować społeczeństwo jutra? Stwórz zespół kreatywnych młodych ludzi i razem zaproponujcie kreatywne rozwiązania jednego z pięciu zagadnień konkursowych.

Celem konkursu jest zebranie najlepszych pomysłów na budowanie nowoczesnego i integracyjnego społeczeństwa cyfrowego. Uczestnicy będą pracować nad jednym z pięciu tematów:

- tolerancja,
- zdrowie,
- zmiana klimatu,
- równość płci,
- edukacja.

Uczestnik powinien zarejestrować się na platformie i stworzyć lub dołączyć do zespołu 2-4 osób. Następnie każdy zespół musi przygotować maksymalnie 5-słajdową prezentację, w której przedstawi swoje pomysły i rekomendacje dotyczące wybranego zagadnienia.

Do zdobycia nagrody pieniężnej: członkowie zwycięskiego zespołu otrzymają po 400 euro. Dodatkowo, zwycięzcy zostaną zaproszeni na wirtualne spotkanie z decydentami z Kanady.

Więcej na: <https://www.eurodesk.pl/konkursy/online-thinkathon-challenge>.

9. Eurodesk – Programy, stypendia i staże – według terminów zgłoszeń

Termin składania wniosków 30-11-2020

WzMOCnij swoje otoczenie

Wsparcie lokalnych inicjatyw społecznych dla mieszkańców ponad 70 gmin w różnych województwach, objętych działalnością PSE.

Fundator: Polskie Sieci Energetyczne SA

<https://www.eurodesk.pl/organizacje/polskie-sieci-energetyczne-sa>

MOST – program mobilności studentów w Polsce

Program dla studentów zainteresowanych spędzeniem semestru lub roku na innym uniwersytecie w Polsce.

Organizator: Most – program mobilności studentów i doktorantów

<https://www.eurodesk.pl/granty/most-program-mobilnosci-studentow-w-polsce>

Staże im. Roberta Schumana w Parlamencie Europejskim

Celem staży w Parlamencie Europejskim jest uzupełnienie kształcenia młodych obywateli UE i pogłębienie zrozumienia zasad funkcjonowania Parlamentu.

Fundator: Parlament Europejski

<https://www.eurodesk.pl/granty/staze-schumana-pe>

Termin składania wniosków 1-12-2020

BAYHOST – Stypendia na naukę w Niemczech

Roczne stypendia dla absolwentów szkół wyższych, chcących kontynuować naukę na bawarskich uczelniach.

Fundator: BAYHOST – Bawarskie Centrum Szkół Wyższych ds. Współpracy z Europą środkową, Wschodnią i Południowo-Wschodnią

<https://www.eurodesk.pl/granty/bayhost-stypendia-na-nauke-w-niemczech>

Program Fulbrighta USA-UE – Granty dla obywateli UE

Dofinansowanie dla obywateli państw członkowskich UE na studia, badania i wykłady w USA dotyczące spraw unijnych i dla obywateli USA na studia i badania związane z tematyką unijną.

Fundator: Komisja Europejska – Dyrekcja Generalna ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury

Koordynator: Komisja ds. Wymiany Naukowej pomiędzy USA, Belgią i Luksemburgiem

<https://www.eurodesk.pl/granty/program-fulbrighta-usa-ue-granty-dla-obywateli-ue>

Termin składania wniosków 9-12-2020

Niepodległa 2020

Dotacje na działania zwiększające świadomość i włączające mieszkańców Polski w świętowanie odzyskania przez Rzeczpospolitą niepodległości oraz odbudowy państwowości.

Fundator: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

<https://www.eurodesk.pl/organizacje/ministerstwo-kultury-i-dziedzictwa-narodowego>

Termin składania wniosków 15-12-2020

Euroscola – konkurs dla młodzieży

Program Parlamentu Europejskiego, którego celem jest zapoznanie uczniów z różnych krajów europejskich z działalnością Parlamentu.

Fundator: Parlament Europejski

<https://www.eurodesk.pl/organizacje/parlament-europejski>

Departament Współpracy Międzynarodowej

Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego

ul. Emilii Plater 1

10-562 Olsztyn

e- mail: dwm@warmia.mazury.pl

tel.: 89 52 19 820

Twitter: <https://twitter.com/dwmwarmia>

